

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Мектепке дейінгі ұйымдағы шығармашылық ортаны ұйымдастырудың маңызы.

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/186078/>**Дуйсенбаева Салтанат Кайратовна**

Лауазымы: тәрбиешісі

Қызылорда облысы, Сырдария ауданы

«Балауса» бөбекжай балабақшасы» КМҚК

Кіріспе

Мектепке дейінгі кезең – баланың тұлғалық, зияткерлік және шығармашылық әлеуеті қарқынды дамитын ерекше кезең. Осы жаста бала қоршаған ортаны белсенді түрде танып, өз ойын еркін білдіруге, қиялын іске асыруға және жаңа әрекет түрлерін меңгеруге ұмтылады. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымда баланың шығармашылық қабілетін дамытуға бағытталған ортаны ұйымдастыру педагогикалық үдерістің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Шығармашылық орта – баланың еркін әрекет етуіне, өзіндік шешім қабылдауына және жеке мүмкіндіктерін көрсетуіне жағдай жасайтын дамытушы кеңістік. Мұндай орта баланың табиғи қызығушылығын қолдап, оның шығармашылық белсенділігін арттырады. Осы тұрғыдан алғанда, мектепке дейінгі ұйымдағы шығармашылық ортаны ғылыми негізде ұйымдастыру баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз етудің негізгі шарттарының бірі болып саналады.

Негізгі бөлім

Шығармашылық орта ұғымы баланың шығармашылық әрекетіне ықпал ететін материалдық, психологиялық және әлеуметтік жағдайлардың жиынтығын білдіреді. Бұл ортада бала өз ойын еркін білдіре алады, қателесуден қорықпай әрекет етеді және жаңа идеяларды жүзеге асыруға мүмкіндік алады. Шығармашылық ортаның тиімділігі оның баланың жас және жеке ерекшеліктеріне сәйкестігімен анықталады. Мектепке дейінгі ұйымдағы шығармашылық ортаны ұйымдастырудың басты мақсаты – баланың шығармашылық әлеуетін ашу және дамыту. Бұл ортада сурет салу, мүсіндеу, құрастыру, музыка, театрландырылған ойындар сияқты түрлі шығармашылық әрекеттерге жағдай

жасалады. Осындай әрекеттер барысында бала қиялын дамытып, эстетикалық талғамын қалыптастырады және өзіндік «Менін» таныта бастайды.

Шығармашылық ортаның маңызды компоненттерінің бірі – **пәндік-кеңістіктік орта**. Балабақшада қолжетімді және қауіпсіз материалдармен жабдықталған шығармашылық бұрыштар баланың дербес әрекет етуіне мүмкіндік береді. Түрлі түсті қағаздар, бояулар, табиғи материалдар, құрылыс бөлшектері баланың шығармашылық ойлауын ынталандырады. Материалдардың еркін қолжетімді болуы баланың бастамашылдығын арттырып, шығармашылық әрекетке деген қызығушылығын күшейтеді.

Шығармашылық ортаны ұйымдастырудың тағы бір маңызды аспектісі – **психологиялық ахуал**. Бала өзін қауіпсіз және еркін сезінген ортада ғана шығармашылық белсенділік танытады. Сондықтан тәрбиеші баланың кез келген идеясын қолдап, оны бағалау кезінде сыннан гөрі ынталандыруға басымдық беруі тиіс. Мұндай қолдаушы орта баланың өзіне деген сенімділігін арттырып, шығармашылық тәуекелге баруына мүмкіндік береді.

Шығармашылық орта баланың **әлеуметтік дамуына** да ықпал етеді. Бірлескен шығармашылық әрекет барысында балалар өзара келісуге, пікір алмасуға және ортақ шешім қабылдауға үйренеді. Театрландырылған ойындар мен ұжымдық жобалар баланың коммуникативтік дағдыларын дамытып, өз ойын көпшілік алдында жеткізу қабілетін қалыптастырады.

Сонымен қатар, шығармашылық орта баланың **танымдық дамуын** қолдайды. Шығармашылық әрекет барысында бала эксперимент жасайды, себеп-салдар байланысын анықтайды және жаңа шешімдер іздейді. Бұл үдеріс баланың ойлау икемділігін, қиялын және мәселелерді шешу қабілетін дамытады. Шығармашылық ортаны тиімді ұйымдастыруда тәрбиешінің кәсіби рөлі ерекше. Тәрбиеші баланың әрекетін шектемей, бағыттаушы және қолдаушы позицияны ұстануы тиіс. Ол шығармашылық тапсырмаларды баланың қызығушылығына сай ұсынып, әр баланың жеке мүмкіндігін ескеруі қажет. Мұндай педагогикалық ұстаным шығармашылық ортаның тәрбиелік әлеуетін арттырады.

Практикалық тәжірибе көрсеткендей, шығармашылық орта жүйелі ұйымдастырылған мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың белсенділігі жоғары, өз ойын еркін жеткізе алатын, қиялы дамыған болып қалыптасады. Бұл олардың мектепке дайындығын жеңілдетіп, болашақ оқу әрекетіне оң әсер етеді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, мектепке дейінгі ұйымдағы шығармашылық ортаны ұйымдастыру баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз ететін маңызды педагогикалық шарт болып табылады. Шығармашылық орта баланың қиялын, эстетикалық талғамын,

танымдық және әлеуметтік дағдыларын кешенді түрде дамытады.

Балабақшада шығармашылық ортаны ғылыми негізде, баланың жас ерекшеліктерін ескере отырып ұйымдастыру – дербес, белсенді және шығармашылық тұлға тәрбиелеудің берік негізі. Сондықтан шығармашылық ортаны дамыту мектепке дейінгі білім беру жүйесінің басым бағыттарының бірі болып қала береді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Омарова Б. Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту теориясы мен әдістемесі. – Алматы: «Атамұра», 2018.
2. Нұрғалиева Г.Қ. Балабақшадағы шығармашылық іс-әрекетті ұйымдастыру. – Алматы: «Білім», 2017.
3. Құлманова Р. Мектепке дейінгі ұйымдағы педагогикалық үдеріс. – Алматы: «Рауан», 2019.
4. Сағындықова А.Т. Шығармашылық белсенділікті дамыту технологиялары. – Алматы: «Өрлеу», 2020.
5. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» журналы. Ғылыми-әдістемелік басылым, №2, 2021.
6. «Балабақша әлемі» журналы. Республикалық ғылыми-практикалық журнал, №3, 2020.
7. Выготский Л.С. Балалар шығармашылығы және даму. – Мәскеу: Педагогика, 2016.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.